

fra det ærede Medlem for Odder. Derimod have vi andre ikke Doktriner. Der er ikke et Menneske her, som har holdt absolut paa Frihandelsystemet eller absolut paa Beskyttelsesystemet. Det ærede Medlem for Slagelse (Røedt), som jo skulde være den mest udprægede Repræsentant for den ene Side og det ærede Medlem for Horsens (Wulff), som skulde være det for den anden, finde sig begge i at slaa af paa deres Doktriner netop af praktiske Grunde, og det gøre vi for saa vidt alle. Det vil ogsaa blive nødvendigt. Derfor forekommer det mig, at vi skulle ikke tale saa meget om den Sag indbyrdes og beskyldte hverandre for den Slags Ting.

Jeg skal berøre et Par af de Spørgsmaal, hvor der kunde være Tale om at være doktriner, og søge en yderligere Motivering for, at det ikke er dette Hensyn, som har været ledende ved Behandlingen. Tæge vi nu først Vægt- og Værditold-Spørgsmaalet, er der jo ingen, som er doktriner her. Det er ikke saadan, at Venstre f. Eks. ubetinget siger, at Værditold er den eneste, som Demokratiet kan finde sig i, og som det maa forlange gennemført i alle Enkeltheder. Tværtimod! Vi have taget det opportunistiske Standpunkt at indrømme, at ethvert System har sine Uanskeligheder. Hverken Vægt- eller Værditoldoprævnninger ere Idealer af Opkrævningsmaader. Der er Steder, hvor den ene har væsentlige Fordele og den anden har væsentlige Mangler og omvendt, og som Følge deraf lægger man sine Planer og gennemfører sit System, at man saa ikke kan gennemføre Desingen paa bestemte Steder absolut korrekt i alle Enkeltheder er givet, og det skal jeg være saa villig som nogen til at indrømme. Det er den Slags Ting, der kan være Genstand for fortsat Behandling. Derfor anbefaler jeg et fortsat Arbejde paa Sagen. Et Stykke Arbejde er aldrig fuldført, selv om man har ofret betydelig Tid, Interesse og Anstrengelse derpaa. Der er altid noget tilbage. Det er altsaa ikke en absolut Doktrin, som i og for sig ligger Højre og Venstre imellem. Højre er ogsaa gaaet med til en Værditold, ikke alene paa Steder, hvor vi have haft den i Forvejen, men ogsaa i en lidt udvidet Form. Jeg vil sige, at det er en ret diminutiv Udvidelse, der har fundet Sted fra Højres Side, men principielt har Højre ikke fastholdt, at Vægttold er det eneste eftertragtelssværdige. For Resten skal jeg sige, hvad mine Erfaringer med Hensyn til Vægt- og Værditold have ført mig til. Jo længere jeg har arbejdet med dette Spørgsmaal — jeg har vistnok nævnt det allerede forleden. — desto mere

har jeg indset, at Uanskelighederne ved Gennemførelsen af Værditold ere større, end de i Djeblikket se ud til. Det er ganske rigtigt, som det i Aftes blev fremhævet af det ærede Medlem for Hornslet (Meergaard), og som det ogsaa er blevet fremhævet af andre Medlemmer, at ved Værditold kan man ikke undgaa at komme til at beskytte nogle Varer, nemlig dem, der ere af meget høj Værdi, noget mere, end man ellers vilde. Men alt saadant gælder hovedsagelig kun paa Papiret; det fremhævede det ærede Medlem ogsaa. Det gælder nemlig om Tilvirkningen af meget fine Luksusgenstande, og at de skulde saa megen Betydning hos os, er der ikke stor Fare for, thi vort Marked er for lille til, at der her kan afsættes mange fine Luksusgenstande. De kunne ikke tilvirkes og afsættes, uden hvor der er et stort Marked, hvorimod tarvelige Artikler gaa ud til det store Forbrug og kunne saa en betydelig Omsætning, selv paa et mindre Marked. De fine Luksusgenstande skulle have mange Varieteter, de skulle optræde i mange forskellige Former, og de skulle være til Stede til forskellige Priser, men det lader sig i Praksis kun udføre, hvor der er et meget stort Marked. Som Følge heraf er den nævnte Indvending ikke af stor praktisk Betydning, men den kan stilles op. Der er paa enkelte Punkter Mulighed for ved Værditolden at skabe en betydelig større Toldbeskyttelse, end man egentlig havde villet, og saaledes kan det paa flere Maader vises, at Idealet ikke naas ved denne Form for Toldbestatning. Men alle have været enige om, at kunde Princippet gennemføres praktisk, var det den eneste naturlige og retfærdige. Naar man nu standser ved denne Betragtning, hvad beviser saa den? Den beviser efter min Mening, at Tolden er en daarlig Skat. En Skat, som det ikke er muligt at fordele retfærdigt, synes mig i og for sig at være en forlastelig Skat. Jeg synes, at denne Slutning resulterer ligefrem af denne Betragtning, og det har for mig været et medvirkende Motiv til at sige, at en Hovedopgave ved Toldrevisionen er at danne en Overgang fra indirekte til direkte Skatter. Jo mere man ser Ulemperne og Uanskelighederne ved at fordele Skatterne paa en retfærdig Maade, desto mere maa Dusket om en Bevægelse i den Retning, jeg har anthydet, styrkes. Vender jeg mig derefter til det andet Sted, hvor der har været Tale om Doktriner, nemlig til Spørgsmaalet om Frihandel og Beskyttelse, forholder det sig her paa samme Maade. Det er jo ikke saaledes, at Højre vil have en gennemført højere eller forøget Beskyttelse, og at Venstre absolut vil have